

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

Історія — вчитель життя

*„Historia est magistra vitae”
(латинське прислів'я)*

На сучасному етапі розвитку України історичне краєзнавство відіграє надзвичайно важливу роль у формуванні історико-культурних цінностей, національної ідентичності та самосвідомості нації. Саме завдяки вивченню історії рідного краю найкраще зберігається історична пам'ять — успадкування минулого досвіду й духовних надбань українського народу.

Книжка «Рідний край над Здвижень-рікою. Дві Великі Перемоги» є заключною в краєзнавчій трилогії «Рідний край над Здвижень-рікою» — ґрунтовного дослідження історії рідного краю, що не має аналогів у сучасній українській краєзнавчо-історичній літературі.

У книжці представлені найбільш значущі події з життя населення Брусилівщини упродовж 1941—1991 років, приведені статистичні відомості про його кількість, господарську діяльність тощо.

Коли я читаю «...Дві Великі Перемоги», у моїй пам'яті спливають рідні місця на березі Здвижя, де промайнуло моє босоноге дитинство, опалене війною. Із болем у душі пригадую період окупації, похід у біженці, голодні післявоєнні будні, роки юності. Я ніби заново переживаю певні життєві моменти, відчуваю атмосферу історичних подій тієї доби, дізнаюся про долю людей, яких знав і з якими спілкувався багато років тому.

У книжці автор подає події Другої світової війни без ідеологічних забарвлень і номенклатурних штампів, розвінчує деякі міфи радянської комуністичної пропаганди архівними документами, підкріплюючи їх свідченнями очевидців. З особливою повагою він пише про своїх земляків, які загинули на фронтах німецько-радянської війни та у фашистському полоні, а також про тих, хто героєм повернувся з тієї страшною війни, але чий подвиги й героїчні вчинки свідомо чи несвідомо замовчувалися. Канву цієї частини книжки найкраще передають слова Вольтера: **«Перед живими ми в боргу увагою, перед мертвими — лише правдою».**

Особливе місце у книжці «...Дві Великі Перемоги» займають енциклопедичні довідки про понад 150 відомих уродженців і жителів Брусилівського району, які своєю працею, талантом, духовними якостями і життєвими цінностями приносили й приносять славу не тільки рідній Брусилівщині, але й усій Україні. Прикметно, що й сам автор народився і виріс на мальовничому брусилівському кутку Забашта, поруч з садибою світоча української нації Івана Огієнка (митрополита Іларіона). У вірші, написаному на початку 90-х років, він пише про це так:

Пробачте, знаний мій земляче,
Що ймення Вашого не знав,
Хоч, як і Ви, в роки дитячі
На тій же вулиці зростав.
Босоніж бігав по стежині,
Яка у Вашій двір вела,
А воду пив із криничини,
Там, де калинонька росла.

Немає для людини дорожчого місця, ніж те, де вона народилася, землі, на якій зроста. Щоб по-справжньому любити рідний край, його потрібно добре знати, необхідно вивчати його минуле. Щиро вірю в те, що завдяки краєзнавчій трилогії «Рідний край над Здвижень-рікою» читачі, особливо молодь, будуть патріотами своєї малої батьківщини.

Юрій Архипович Пасічник,
доктор фізико-математичних наук,
професор Національного педагогічного університету
ім. М. П. Драгоманова